

А К Т

лісопатологічного обстеження насаджень на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів по ДП "Вінницька лісова науково-дослідна станція"

"08" травня 2026 року

с-ще Турбів Вінницької області

Нами, завідувачем сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Ігорем МАЛІЦЬКИМ, (на підставі листа ДП "Вінницька лісова науково-дослідна станція" (далі - ДП "Вінницька ЛНДС") від 06 травня 2026 року за № 01-09/05/89), головним інженером ДП "Вінницька ЛНДС" Віктором ЯКОВЕНКОМ та провідним інженером лісового господарства ДП "Вінницька ЛНДС" Віктором СЕРЕДЮКОМ в період з 08.05.2026 по 08.05.2026 року, проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) для планування та здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік, в лісових насадження, що знаходяться в постійному користуванні ДП "Вінницька ЛНДС".

Обстеженням встановлено наступне:

У таблиці 1 наведено перелік ділянок листяних насаджень, всихання яких відбулось внаслідок стовбуровими шкідниками.

Таблиця 1

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування								категорія лісів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходу, %
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 га				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Турбівське лісництво															
13	18	1,8		1,8	бДЗЗСЗ1ЛПД+БРС+БП	86	0.75	1	25	36	350	2	малий та великий соснові лубоїди, заболонник дубовий, вусач дубовий малий, комплекс златок, кореневі та стовбурові гнилі ДЗ, БРС та БП	10	
14	3	2,6		2,6	9СЗ1ДЗ	94	0.60	1	29	48	410	2	малий та великий соснові лубоїди, заболонник дубовий, вусач дубовий малий, комплекс златок, кореневі та стовбурові гнилі ДЗ	5	

Основними причинами розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою СЗ та ЯЛЕ є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких на сосні провідне місце посідають лубоїди соснові - лубоїд сосновий малий (*Blastophagus minor* Hart.), лубоїд сосновий великий (*Blastophagus piniperda* L.) в стадії затухання, в меншій мірі - короїд верхівковий (*Ips acuminatus* Gyll.) та короїд-стенограф (*Ips sexdentatus* Voern.) в стадії паузи (відпрацьований старий сухостій). Деревя ялини відпрацьовані переважно короїдом-друкарем (*Ips typographus* L.). Переважна кількість дерев, що відноситься до сухоостою минулих років відпрацьовані стовбуровими шкідниками родин златок (*Buprestidae*), в незначному відсотку – представниками родин вусачів (*Cerambycidae*). Водночас у ходах стовбурових шкідників поширюються офіостомові гриби – збудники синяви та інші патогени. Сухостійні дерева поодинокого та групового розміщення.

Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками, про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Основними виявленими видами на ДЗ є златки (*Buprestidae*) (дубова, бронзова та зелена вузькотіла), вусач дубовий малий (*Cerambyx scopolii* Fuessly), а також заболонник дубовий (*Scolytus intricatus* Ratz.), на ЯЗ - лубоїд ясеневий великий (*Hylesinus crenatus* F.), лубоїд ясеневий малий (*Hylesinus fraxini* Panz.) та заболонник струменястий (*Scolytus multistriatus* Marsh.).

У таблиці 2 наведено перелік ділянок листяних насаджень, всихання яких відбулось внаслідок пошкодження кореневими та стовбуровими гнилями.

Таблиця 2

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування								категорія лісів	Причина призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходу, %
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 га				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Турбівське лісництво															
14	4	2,2		2,2	10ДЗ	110	0.60	2	27	40	290	2	кореневі та стовбурові гнилі ДЗ, заболонник дубовий, вусач дубовий малий, златки	10	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
35	10	7,1		7,1	7ДЗ2БРС1СЗ+ЯЛЕ+БП +ВЛЧ+АКБ+ОС	91	0,65	1	27	36	370	4	кореневі та стовбурові гнилі ДЗ, БРС та АКБ, заболонник дубовий, вусач дубовий малий, короїд-друкар, голандська хвороба БРС, златки	25
49	1	11,0		11,0	5ЯЗ2ДЗ1ГЗ2ЛПД+ БП+КЛГ+ЯЛЕ	115	0,60	1	30	44	300	2	кореневі та стовбурові гнилі ЯЗ, ДЗ та ГЗ, лубоїди ясеневі малий та великий, заболонник дубовий, вусач дубовий малий, златки, некроз ГЗ	до 5
51	5	5,6		5,6	6ЯЗ3ГЗ1ЛПД+ЯВ+ ДЗ+ЯЛЕ	125	0,60	1	31	44	335	2	кореневі та стовбурові гнилі ЯЗ, ГЗ та ЯВ, лубоїди ясеневі малий та великий, златки, некроз ГЗ	5
52	6	5,9		5,9	4ДЗ4ЯЗ1МДЕ1ГЗ+ ЛПД	116	0,60	1	30	48	350	2	кореневі та стовбурові гнилі ГВ, ЯЗ та ДЗ, заболонник дубовий, вусач дубовий малий, лубоїди ясеневі малий та великий, златки, некроз ГЗ	5
53	14	15,4		15,4	4ЯЗ4ГЗ1ЛПД1ЯВ +БП+КЛГ	130	0,65	1	30	44	305	2	кореневі та стовбурові гнилі ЯЗ, ГЗ та ЯВ, лубоїди ясеневі малий та великий, златки, некроз ГЗ	до 5
Разом					47,2									

Дерева листяних порід характеризуються змішаним характером всихання – переважно поодинокі та групові (групи невеликі – до 3 - 4 дерев). Основними патологіями, що призводять до всихання листяних порід є кореневі та стовбурові гнилі, які викликаються комплексом різних причин: дерева ДЗ, ЯЗ та ГЗ від пошкоджень опеньком осіннім (*Armillariella mellea* (Vahl. ex Fr.) Karst.), що викликає білу заболонну гниль коренів а також стовбуровими шкідниками, судинним мікозом ДЗ (офіостомозом), поперечним раком та дубовим трутовиком, що викликають стовбурові гнилі; дерева ясена звичайного в результаті діяльності опенька осіннього, що викликає заболонну гниль коренів та халарового некрозу; дерева береста від голландської хвороби; липи та граба від некрозу. Ураження і руйнування коренів дуже сильно впливає на стан дерев, так як порушується надходження в його надземні частини води та поживних речовин. Тому кореневі гнилі призводять до швидкого ослаблення і всихання дерев, вітровалів та заселення дерев стовбуровими шкідниками.

Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками, про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Основними виявленими видами на ДЗ є златки (Buprestidae) (дубова, бронзова та зелена вузькотіла), вусач дубовий малий (*Cerambyx scopolii* Fuessly), а також заболонник дубовий (*Scolytus intricatus* Ratz.), на ЯЗ - лубоїд ясеневий великий (*Hylesinus crenatus* F.), лубоїд ясеневий малий (*Hylesinus fraxini* Panz.) та заболонник струменястий (*Scolytus multistriatus* Marsh.).

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану всіх обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням дерев стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева.

В цілому обстежені насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, і відносяться до II класу біологічної стійкості.

Загальна обстежена площа по Турбівському лісництву філії "Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України" складає 73.0 га, в т. ч. по причинах призначення заходів (за переважаючим збудником хвороби/шкідником) :

Вид шкідників, хвороб та інших патологій	Ступінь пошкодження			
	слабкий	середній	сильний	Всього
лубоїди соснові малий та великий	20,3	2,9	0,6	23,8
короїд-друкар			2,0	2,0
кореневі та стовбурові гнилі	40,1	7,1		47,2
Разом	60,4	10,0	2,6	73,0

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до Санітарних правил в лісах України рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 73.0 га у 2026 році.

При складанні акта використовувалися матеріали базового лісовпорядкування ДП "Вінницька ЛНДС", представленого для лісопатологічного обстеження станом на 01.01.2022 року по Турбівському лісництву.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка лісосік, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів дерев проводились силами лісової охорони ДП "Вінницька ЛНДС". На момент обстеження роботи по відведенню лісосік не проведені.

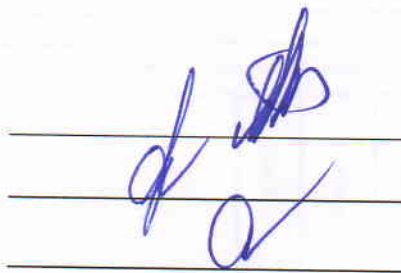
ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки хвороб та шкідників лісу поставити на облік до Книги обліку осередків шкідників та хвороб лісу.
2. За результатами лісопатологічного обстеження, відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Центрально-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
3. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
4. Для недопущення розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, з метою збереження технічних якостей деревини рубки поліпшення санітарного стану лісів (ВСП) необхідно провести в максимально стислі терміни.
5. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку та поширення осередків стовбурових шкідників в суміжних насадженнях.

Акт складений в трьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Центрально-Західному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - ДП "Вінницька ЛНДС".

ПІДПИСИ:

Ігор МАЛЦЬКИЙ

Віктор ЯКОВЕНКО

Віктор СЕРЕДЮК